

М.Ю. Міщенко,
науковий керівник – ст. викладач О.В. Крухмаль,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ПОБУДОВА УЗАГАЛЬНЕНОЇ МОДЕЛІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

Розвиток банківської системи, її надійність в умовах ринкової економіки великою мірою залежать від стану і якості аналітичної роботи у центральному банку країни та комерційних банках. Фінансова стійкість банку – це головна умова існування банку та його активної діяльності. Вона формується під впливом об’єктивних та суб’єктивних факторів і оцінюється за допомогою як окремих показників, так і зведених комплексних показників.

Аналіз фінансової стійкості дає змогу оцінити ефективність управління, конкурентоспроможність банку на ринку послуг, а також зважити вплив фінансової політики держави на діяльність банківської системи в цілому.

Тому метою роботи є вивчення існуючих методів аналізу фінансової стійкості банку, розгляд показників, що її визначають, розробка власної методики щодо аналізу фінансової стійкості комерційних банків.

Відповідно до цього завданням даної роботи є розгляд теоретичних основ існуючих методик аналізу фінансової стійкості банку; моделювання процедури аналізу фінансових показників банку та її практична реалізація; розгляд процедури визначення вагових коефіцієнтів для фінансових показників, що характеризують фінансову стійкість банку.

Фінансова стійкість банку залежить від багатьох зовнішніх та внутрішніх факторів. Зовнішніми факторами є стійкість національної валюти, упорядкованість державних фінансів, рівень інфляції, довіра громадян до кредитно-фінансової системи країни, обсяги відпливу капіталу за кордон, інвестиційний клімат. До внутрішніх факторів, що впливають на стійкість, належать адекватність капіталу банку, ліквідність банку, якість активів, прибутковість та інші.

Для оцінки фінансової стійкості банку пропонується використовувати модель, яка буде враховувати показники фінансової стійкості за ступенем їх впливу на загальну структуру моделі. Вхідними даними моделі будуть дані фінансової звітності банківської установи. Вихідна інформація міститиме в собі розраховані показники та їх аналіз.

Для характеристики достатності капіталу банку запропоновано застосовувати коефіцієнт надійності (K1), коефіцієнт фінансового важеля (K2), коефіцієнт співвідношення власного капіталу та активів (K3), коефіцієнт відношення статутного капіталу до балансового капіталу (K4), коефіцієнт концентрації власного капіталу (K5), мультиплікатор капіталу (K6).

Для характеристики структури зобов'язань банку використовуються коефіцієнт розвитку клієнтської бази (K7), коефіцієнт співвідношення капіталу та строкових депозитів (K8).

Для характеристики надійності банку застосовуємо показники динаміки окремих показників. До них належать наступні: коефіцієнт приросту активів (K9), коефіцієнт приросту капіталу (K10).

Кожному показнику відповідної групи необхідно визначити ваговий коефіцієнт, що характеризуватиме його вплив на результуючий показник. Для цього пропонується застосування функції чутливості, при цьому показником якості роботи банку обрано величину прибутку. Функція чутливості (V_i) для кожного окремого коефіцієнта (q_i) розраховується за формулою:

$$V_i = \frac{Y(q_i + \Delta q_i) - Y(q_i)}{\Delta q_i}, \quad (1)$$

де Y – значення величини прибутку.

Розрахунки, проведені на прикладі ЗАТ “ОТП банк”, дають змогу формалізувати модель для оцінки фінансової стійкості (2).

$$F = 0,04 \cdot K1 - 0,09 \cdot K2 + 0,33 \cdot K3 + 0,04 \cdot K4 + \\ + 0,04 \cdot K5 + 0,43 \cdot K6 - 0,09 \cdot K7 + 0,04 \cdot K8 + \\ + 0,32 \cdot K9 + 0,04 \cdot K10 \quad (2)$$

Таким чином, сума цих показників з урахуванням впливу кожного з них (причому не всі з показників є односпрямованими) на підсумковий результат буде являти собою інтегральну оцінку фінансової стійкості банку.